

**Парламент Мәжілісі жанындағы Қоғамдық палатаның Назарбаев
Университетінің Медицина мектебіндегі көшпелі отырысының
міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру мәселелерін талқылау
қорытындысы бойынша
ҰСЫНЫМДАРЫ**

2024 жылғы 13 желтоқсанда Назарбаев Университетінің Медицина мектебінің алаңында VIII сайланған Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің жанындағы Қоғамдық палатаның көшпелі отырысы өтті, онда Палата мүшелері міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру мәселелерін талқылады.

Қоғамдық палатаның көшпелі отырысына өңірлік мәслихаттардың депутаттары, мемлекеттік органдардың, әлеуметтік медициналық сақтандыру қорының, «СК-Фармация» ЖШС басшылары мен жауапты қызметкерлері, дәрігерлер, ғалымдар, сарапшылар қатысты.

Қоғамдық палата мүшелері міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесі енгізілген кезең ішінде халықты сапалы және қолжетімді медициналық қызметтермен жалпыға бірдей қамту мақсаттарына толық қол жеткізілмегені атап өтті. Мұндай жағдайдың себептері көп қырлы және ішкі, сол сияқты сыртқы факторларды да қамтиды.

Сондықтан денсаулық сақтау жүйесінің негізгі проблемаларының бірін шешу бүгінгі күні өзекті болып табылады, ол барлығына қатысты және заңнаманы реформалау, жауапты мемлекеттік басқару және нәтижеге бағдарланған тиімді қаржыландыруға қатысты.

Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің жанындағы Қоғамдық палата мыналарды **ҰСЫНУДЫ** орынды деп санайды:

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігіне, Әлеуметтік медициналық сақтандыру қорына:

- медициналық қызметтерді тұтыну стандарттарын белгілей отырып, олардың көлемін жоспарлау әдістемесін әзірлеу;
- міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру (МӘМС) пакеттері мен тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі (ТМККК) арасындағы қызметтердің аражігін ажырату мәселесін пысықтау;
- бірқатар медициналық зерттеулер мен скринингтерге жүйелі шкаланы (квоталауды) енгізудің тиімділігі мәселесін қарау;
- медициналық ұйымдардың коммуналдық шығындарының, медициналық мақсаттағы бұйымдардың, медициналық препараттардың құнының өсуіне байланысты медициналық қызметтер тарифтерінің мөлшерін қайта қарау;
- жазғы каникул кезеңінде мектеп педагогтеріне МӘМС шеңберінде медициналық көмек көрсету мәселелерін шешу;

- әлеуметтік медициналық сақтандыру қорының әкімшілік шығыстарын қысқарту (оңтайландыру) мәселесін қарау;

- Әлеуметтік медициналық сақтандыру қорының қаражатын пайдалану туралы тоқсандық есептерді интернет-ресурстарда жариялауды қамтамасыз ету;

- Салық кодексінің жобасында ерікті медициналық сақтандыру (ЕМС) шеңберінде сақтандыру компанияларының шығыстары бойынша шегерімге жатқызуды немесе салықтық жеңілдіктерді қарастыру. Бұл ЕМС көлемін ұлғайтуға мүмкіндік береді және МӘМС бойынша бюджеттік жүктемені азайтады;

- аурулардың профилактикасы және оларды ерте диагностикалау бағдарламаларын қаржыландыруды ұлғайту. Бұл ауыр сырқаттарды емдеуге кететін шығындарды және сырқаттану деңгейін азайтады, мұнда ауруды емдеу шығындары оны профилактикалау шараларына кететін шығындардан әлдеқайда қымбат;

- қаражат жұмсаудың мониторингі мен ашықтығы жүйесін, сондай-ақ емдеу хаттамаларын жаңартуды қайта қарау. Бұл процестерді цифрландыру қажет;

- медициналық мекемелерде рейтингтік жүйені енгізу және рейтинг арқылы медициналық ұйымдарды қызмет көрсету сапасын арттыруға және стандарттарды сақтауға ынталандыру;

- бекітілген халық тіркелімін көші-қон қызметінің дерекқорымен уақтылы интеграциялауды қамтамасыз ету;

- МӘМС жарналарын мемлекет төлейтін адамдар санаттарының тізбесіне Семей ядролық сынақ полигонындағы ядролық сынақтардың салдарынан зардап шеккен азаматтарды, басқа мемлекеттердің аумағындағы жауынгерлік іс-қимылдар ардагерлерін және Чернобыль АЭС-індегі апат салдарын жоюға қатысқан адамдарды қосу мүмкіндігін қарастыру;

- халықтың нақты қажеттіліктеріне сәйкес, терапевтік бейіндер бойынша амбулаториялық кезеңде стационарды алмастыратын көмек көлемін ұлғайту мәселесін қарау;

- алғашқы медициналық-санитариялық көмектің (АМСК) медициналық ұйымдарын қаржыландыру жүйесін қайта қарау: шарттың жылдық сомасы шеңберінде медициналық көмектің түрлері мен кіші түрлеріне бөлмей, ТМҚКК мен МӘМС-ке бөлінуді болдырмауды қарау;

- қызметтердің бірыңғай базалық пакеттері мен тарифтерін міндетті түрде сақтай отырып, «басқарылатын бәсекелестік» режимінде жұмыс істейтін бірнеше аккредиттелген сақтандырушыға МӘМС-ке жол бере отырып, сақтандыру ұйымдары арасында реттелетін бәсекелестік енгізу;

- сақтандыру ұйымдары сервис сапасымен және қосымша қызметтермен бәсекелесуі үшін тәуекел-аджастмент (тәуекелдерді түзету немесе тәуекел-селекция) тетігін қолдану;

- сақтандырушыларды аккредиттеуге, стандарттардың сақталуын бақылауға, қаржылық тұрақтылыққа, сондай-ақ монополияға қарсы қадағалауға жауапты болатын тәуелсіз реттеуші органды құру;
- сақтандыру өнімдеріндегі инновацияларды ынталандыру және әкімшілендіру құнын төмендету арқылы жаңа сақтандырушылар үшін МӘМС нарығына шығу және кіру қағидаларын әзірлеу;
- азаматтардың сақтандыру жоспарлары (қосымша сервистер, колл-орталықтар сервисінің деңгейі, шығындарды өтеу жылдамдығы, телемедициналық консультациялар беру) туралы түсінікті салыстырмалы ақпаратқа қол жеткізуін заңнамалық тұрғыдан қамтамасыз ету;
- сақтанушылардың қанағаттану көрсеткіштерін, контрагенттік медициналық мекемелердің сапасын және қаражатты пайдалану тиімділігін қоса алғанда, сақтандырушылардың ұсыныстарын салыстыру үшін онлайн-платформаны енгізу;
- клиникалық түпкілікті нәтижелерге, пациенттердің қанағаттану деңгейіне, халықаралық сапа стандарттарының (JCI, ISO және т.б.) сақталуына негізделі отырып, тәуелсіз ұйымдардың медициналық мекемелерді міндетті мерзімді аккредиттеуі және рейтингін жүргізуі туралы норманы заңнамалық түрде белгілеу;
- электрондық медициналық карталарға, талдаулар нәтижесіне, әртүрлі клиникалардың немесе сақтандырушылардың ұсыныстарын мобильді қосымшалар немесе веб-порталдар арқылы салыстыруға мүмкіндік беретін, пациенттерге арналған мобильді қосымшалар жасау;
- серпінді инновацияларды енгізуді жеделдететін жаңа технологиялар мен сақтандыру құралдарын сынақтан өткізу үшін «құмсалғыш» (regulatory sandboxes) тетіктерін енгізу;
- кез келген сақтандырушылар мен қызмет көрсетушілер жалпы экожүйеге кедергісіз кіре алатындай, медициналық және қаржылық деректермен алмасудың бірыңғай цифрлық стандарттарын әзірлеу;
- сақтандыру компаниялары үшін МӘМС төлемдері бойынша ең төменгі және ең жоғары тарифтік кестені көздеу;
- өңірлік ерекшеліктерді ескере отырып, МӘМС тарифтік кестелерін енгізу мүмкіндігін қарастыру немесе өңірдің ерекшелігі, халықтың тығыздығы, жиі кездесетін аурулар, медициналық ұйымдардың қолжетімділігі ескерілетін МӘМС өңірлік бағдарламаларын әзірлеу.

**Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісі жанындағы
Қоғамдық палатаның төрағасы**

 А. САРЫМ